AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 640 saylı 30 sentyabr 2016-cı il tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060407 – Menecment

BAKI – 2016

1. Ümumi müddəalar

1.1. Magistratura səviyyəsinin **060407 – Menecment** ixtisası üzrə Təhsii Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı»,«Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və magistr dərəcələrinin verilməsi qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060407 – Menecment** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.

1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr: ÜK - ümummədəni kompetensiyalar PK - peşə kompetensiyaları

2. 060407 – Menecment ixtisasının xarakteristikası

2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	**Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi**	**Əyani forma üzrə təhsil müddəti**	**Kreditlə rin sayı**
060407 - Menecment **İxtisaslaşmalar:** *- Həyətin idarə edilməsi* *- Strateji idarəetmə* *- İnnovasiyaların və layihələrin idarə olunması* *- Menecment (sahələr üzrə)*	**Magistr**	**2 il**	**120**

3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara **(ÜK)** yiyələnməlidir:

- kollektivdə işləmək **(ÜK-1)**;
- digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq **(ÜK-2)**;
- fəal sosial mobillik **(ÜK-3)**;
- beynəlxalq arenada işləmək **(ÜK-4)**;
- hüquqi biliklər və etik normalar **(ÜK-5)**;
- yeni ideyalar irəli sürmək **(ÜK-6)**;
- müstəqil işləmək **(ÜK-7)**;
- elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji işlərin təşkilində, elmi kollektivin idarə olunmasında bacarıq və vərdişlər **(UK-8)**;
- təşəbbüskarlıq və liderlik **(ÜK-9)**;
- işi təşkil etmək və planlaşdırmaq **(ÜK-10)**.

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına **(PK)** yiyələnməlidir:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- fundamental və kompyüter fənləri sahəsində dərin biliklərə əsaslanan riyazi modelləşdirmə üsullarından istifadə etmək **(PK-1)**;
- menecment problemlərini həll etmək **(PK-2)**;
- elmi-tədqiqat və elmi axtarışlar işini aparmaq **(PK-3)**;

- menecment inkişafının əsas istiqimətləri üzrə müstəqil təhlil aparmaq **(PK-4)**;
- öz elmi araşdırmalarının nəticələrini təqdim etmək **(PK-5)**;
- fənlərin ümumi mənzərəsini müstəqil qurmaq **(PK-6)**.

Pedaqoji sahə üzrə:

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində "Menecment" ixtisası fənlərini tədris etmək **(PK-7)**;
- elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan ixtisasa aid aktual elmi-texniki məlumatları əldə etmək **(PK-8)**;
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilmək **(PK-9)**;
- təhsil proqramları və tədris-metodiki vəsaitləri işləyib hazırlamaq **(PK-10)**.

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- fənn qruplan üzrə ümumi formaları və qanunauyğunluğu müəyyənləşdirmək **(PK-11)**;
- menecment problemlərinin həllində qabaqcıl təcrübəni tətbiq etmək **PK-12)**;
- təşkilatları dəyişən xarici mühitin əlverişli imkanlarına və gözlənilməyən dəyişikliklərinə adaptasiya etmək **(PK-13)**;
- kollektivlərin elmi-tədqiqat işlərinə rəhbərlik etmək **(PK-14)**;
- qeyri-ixtisas bilikləri (o cümlədən) qısaca və dürüst ifadə etmək **(PK-15)**;
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etmək **(PK-16)**;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmağa, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etmək **(PK-17)**;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilməyə, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək **(PK-18)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və ya qiymətləndirə bilmək **(PK-19)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirmək **(PK-20)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmağa, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilmək **(PK-21)**;
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərmək **(PK-22)**;
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımaq **(PK-23)**;
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davrana bilmək, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyyət və sosial rolunu anlamaq fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmaq **(PK-24)**;
- davamlı təlim və peşəkar inkişafla bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək **(PK-25)**.

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası

4.1.1. 060407 - Menecment ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat;
- pedaqoji;

- təşkilati-inzibatçılıq və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- **"Menecment"** sahəsinin real proseslərin və obyektlərin öyrənilməsində elmi, təşkilati və tətbiqi məsələlərin həllində qabaqcıl təcrübəni tətbiq etmək;
- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə Strateji idarəetmə sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək;
- konfranslar, seminarlar, simpoziumlar hazırlamaq və keçirmək;
- elmi nəşrlər hazırlamaq və redaktə etmək.

Pedaqoji fəaliyyət üzrə:

- mühazirə oxumaq;
- məşğələ və seminar dərslərini aparmaq.

Təşkilati-inzibatçılıqfəaliyyəti:

- elmi-tədqiqat qruplarının işini təşkil etmək ;
- fəaliyyət nəticəsinə əsasən resursların istifadəsinin səmərəliliyinin artırılmasına dair təklifləri işləyib hazırlamaq;
- elmi araşdırmaların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətcə qiymətləndirmək.

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölmələri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölməsinin kodu	Fənn bölmələri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vərdişlər baxımından)	Fənn bölmələri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MF-B00	**İxtisas (ixtisaslaşma) fənləri bölməsi** **bilməlidir:** Bu bölməyə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində tələbə **bilməlidir:** -müasir iqtisad elminin əldə etdiyi nailiyyətləri sistemləşdi-rilmiş şəkildə şərh etməyi, -yeni iqtisadi sistemlərin, transformasiya prosesinin qanunauyğunluqlarını və metodoloji prinsiplərini,	60	**MİF-B01** *Menecmentin müasir problemləri* **MİF-B02** *Tədqiqat metodları* **MİF – B03** *Ali məktəb tərəfindən müəyyən edilən fənlər**	6 6 48	PK – 1 PK – 2 PK – 3 PK – 4 PK – 5 PK – 6 PK – 7 PK – 11 PK – 12 PK – 17 PK – 18 PK – 19 PK – 20 PK – 21 PK – 22 PK – 23 PK – 24 PK – 25

	-mikro və makro iqtisadi problem və modellərin sistemli şəkildə şərhini, -qlobal qeyri-sabitlik şəraitində iqtisadi artımın və təhlükəsizliyin qorunması siyasətini, -işgüzar tsiklin idarəsini, uzunmüddətli iqtisadi artımın sürətləndirilməsi; - iqtisad elminin və iqtisadiyyatın fəlsəfi-metodoloji aspektdən dəyərləndirilməsini, -mövcud nəzəri və metodoloji problemlərin konseptual qiymətləndirilməsini, -müxtəlif yanaşmalarm müqayisəli təhlili və nəzəri ümumiləşdirilmələrin aparılması metodikasını, -iqtisadiyyatın sistemli yaranmış keyfiyyətində ictimai həyatın digər sfera və sahələri ilə inteqrativ bağlılığının fəlsəfi interpretasiyasını; -müasir problemlərin öyrənilməsi və qiymətləndirilməsini; -sahibkarhq fəaliyyətinin müasir aspektlərinin tədbiqini; - əmtəə və xidmət bazarlarının inkişafının strateji problemləri və onlarda fəaliyyət göstərən işgüzar təşkilatların qurulmasını; - strateji menecment və müəssisələrin strategiyasının və strateji məsələlər üzrə qərarların qəbul edilməsini; - müasir təşkilatların ümumi-işgüzar və funksional strategi-yalarının və strateji alterna-tivlərinin məzmununu; - müasir təşkilatların idarə edilməsinin spesifik funksi-yası kimi					

	strateji marketinq konsepsiyalarını və strateji idarəetmə elementləri vasitəsilə bazarın öyrənilməsini; - situasiyalı təhlil, onun əsas amilləri, strateji çeviklik, diversifikasiya və sinergizm məsələlərini; -müəssisənin strateji resurs-larından maksimum istifadə strategiyasını; - cəmiyyətə münasibətdə firmanın strategiyasının yeni alternativlərini; -qloballaşma və beynəlmi-ləşmənin strateji aspektlərini; -işgüzar təşkilatların niyyəti və məqsədlərini, strategiyasını və texnoloji siyasətini; - strateji idarəetmə kon-sepsiyası və gözlənilməyən dəyişikliklərə idarəetmə reaksiyasını; - xarici iqtisadi fəaliyyətin strategiyasını və strateji məqsədlərə çatmaq üsullarını; **bacarmalıdır:** - riskin və qeyri-müəyyənliyin iqtisadi mahiyyəti, oyunlar nəzəriyyəsinin məzmununu izah etməyi, alternativ strategiyanın müəyyənləş-dirilməsini, -gəlirlərin bölgüsü və yoxsulluğa qarşı mübarizənin istiqamətləri, -qeyri-bərabərliyi törədən səbəblər, amillər və mənbələri aşkar etməyi, -makroiqtisadiyyatın əsas prinsipləri, dövlətin iqtisadi siyasəti, onun xarici ticarətin və milli iqtisadiyyatın inkişafına olan təsirini müəyyənləşdirməyi;				

	- iqtisadi proses və hadisələrin konseptual məzmununu tam və dolğun şəkildə üzə çıxarmağı, -konseptual yanılmalara yol verilməməyi, -aparılan tədqiqatlarm fəlsəfi metodoloji yönümünü, o cümlədən problemlərin tədqiqat metodlan və şərhi üsullarını müəyyən etməyi, - onların inkişaf təməyyülləri və perspektivləri haqqında əsaslandırılmış biliklər siste-mini formalaşdırmağı; -təşkilatdaxili münaqişə və müqavimətlərin həll edilməsi strategiyasını; - təşkilatların strategiyası ilə onların təşkilatı quruluşunun qarşılıqlı əlaqəsini. **yiyələnməlidir:** - peşəkar sferada praktiki fəaliyyət vərdişlərinə; - peşəkar sfera elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasının me-tod və metodologiyasına; - sərbəst tədqiqat və elmi iş aparmaq vərdişlərinə; - müasir vasitələrin tədqiqi ilə biznesdə resurslarının idarə edilməsi proseslərinin təkmilləşdiriliməsinə; -idarəetmə fəaliyyətində risklərin idarə olunması üçün statistik, ekspert və kombinasiya üsullarının tətbiqinə.				
MET –B00	**Elmi-tədqiqat işləri** Magistr tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya, tədqiqat işlərinin aparılması dərslərini mənimsədikdən və elmi-tədqiqat işini yerinə yetirdikdən sonra aşağıdakıları	**60**	*Tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya* *Tədqiqat İşinin aparılması*	**6** **6**	**PK – 1** **PK – 2** **PK – 4** **PK – 5** **PK – 6** **PK – 12** **PK – 16** **PK – 17** **PK – 18**

	bilməli və bacarmalıdır: - akademik baxımdan əsaslı və analizə gərəkli araşdırma suallarını müəyyənləşdirmək - dissertasiya mövzusu ilə bağlı olaraq elmi əsaslı tənqidi yanaşma ortaya qoymaq - mövzu ilə bağlı ədəbiyyatları müəyyənləşdirmək - araşdırma və tədqiqatlarda akademik etik qaydaları bilmək - dissertasiya işinin mövzusunu müəyyənləşdirmək - dissertasiya işinin məzmun layihəsini hazırlamaq - dissertasiya işi üçün vaxt cədvəlini tərtib etmək - dissertasiya işində ortaya qoyulan araşdırma problemi ilə bağlı məlumat əldə etmə vasitələrini müəyyənləşdirmək - ali məktəb təhsilinin prinsip və məzmununu bilmək - tədris prosesinin təşkili və idarəedilməsi metodlarını bilmək - tələbə psixologiyasını və tələbə davranışlarını bilmək - tələbə qiymətləndirmə metodlarını bilmək və bu metodların tətbiq etmək - dərs prosesində istifadə olunan dərs materiallarının hazırlanmasını bilmək - eyni zamanda istifadə olunacaq ədəbiyyatların seçilməsini və istifadəsini bilmək - imtahanlarda tələbə qiymətləndirmə zamanı istifadə olunan materialların (sualların, keyslərin və s.) hazırlama prosesini və üsullarını bilmək - dərs zamanı auditoriyada		*Elmi-tədqiqat təcrübəsi* *Elmi-pedaqoji təcrübə* *Magistrlik dissertasiyasın in hazırlanması və müdafiəsi*	**6** **6** **36**	**PK – 19**

	davranış qaydalarını bilmək - dərs prosesində müasir proqram təminatlarından və vasitələrindən istifadə qaydalarını bilmək. - alınmış nəticələrin tədqiqi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - yerinə yetirilmiş tədqiqat işinin müdafiəsini; - tədqiqat işinin nəticələrinin çapa hazirlanmasını; - elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələrdə iştirakı nəticəsində əldə etdiyi nəticələrdən dissertasiya işində istifadə etməyi; - dissertasiya işində ortaya qoyulan araşdırma problemi ilə bağlı məlumat əldə etmə vasitələrini müəyyənləşdirmək - məlumat toplama vasitəsindən istifadə edərək məlumatların əldə edilməsi və analizi - analizlərdən sonra əldə edilən nəticələrin elmi təhlili - dissertasiya işinin yazı qaydalarını bilmək - araşdırmanın nəticələrinin hesabat halına salınması - araşdırma prosesinin, araşdırma analizlərinin və nəticələrinin təqdim edilməsi - elmi araşdırmaların aparılması prosesi - aparılan araşdırmaların elmi məqalə halına salınması - elmi məqalə yazarkən istinadlarda vacib elmi etik qayda qanunları - araşdırma apararkən müəyyən edilmiş mövzu haqqında daha əvvəl aparılmış araşdırma və məqalələri dəyərləndirmə - daha doğru məlumatların					

	toplanması üçün ideal məlumat toplama metodlarının seçilməsi - lazımlı birinci növ və ikinci növ məlumatların əldə edilmə qaynaqları və onlardan istifadə üsulları - elmi jurnallar üçün məqalə vəya elmi konfranslar üçün məruzələrin hazırlanması - məruzələrin təqdim edilməsi - araşdırma prosesində xarici ədəbiyyatlardan istifadə - araşdırmalar zamanı lazımlı olacaq müasir proqram təminatlarını və onlardan istifadə qaydalarını				
	Kreditlərin ümumi cəmi	**120**		**120**	

** İxtisas və müvafiq ixtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.*

4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil proqrammm yerinə yetirilməsi müddəti: ümumi həftələrin sayı - 94 o cümlədən:

- nəzəri təlim - 30 həftə
- Tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya, tədqiqat işinin aparılması - 8 həftə
- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) - 8 həftə
- imtahan sessiyaları - 6 həftə
- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi - 28 həftə
- tətillər - 14 həftə

5. Maddi-texniki, tədris bazası və kadr potensialı

5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060407 - Menecment** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyüter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmçinin müvafiq ixtisas üzrə minimum magistr dərəcəsinə sahib və həmin sahədə iş təcrübəsi olan digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər də cəlb oluna bilər.

5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya müvafiq ixtisas üzrə minimum magistr dərəcəsinə sahib və həmin sahədə iş təcrübəsi olan digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə-seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.

6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.

6.3. **060407 - Menecment** ixtisası üzrə magistr hazırhğında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturana qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.

7.2. Təhsilalanların biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.

7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun direktoru

____________Emin Əmrullayev

____ ________ 2016-cı il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri

_______________Yaqub Piriyev

____ ____________ 2016-cı il

İqtisadiyyat və idarəetmə ixtisaslar qrupu üzrə Dövlət Təhsil Standartlarını hazırlayan işçi qrupun sədri

________________ Ədalət Muradov

_____ ____________ 2016-cı il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Metodiki Şurasının «İqtisadiyyat» bölməsinin sədri

____

____ ____________ 2016-cı il